

ВИСНОВОК

на проект Закону про внесення змін до пункту 4 розділу XXI "Прикінцеві та перехідні положення" Митного кодексу України щодо компенсації інвестицій через податки

(реєстр. № 13414 від 25.06.2025)

12 серпня 2025 року
протокол № 205

Комітет на своєму засіданні 12 серпня 2025 року (протокол № 205) розглянув проект Закону про внесення змін до пункту 4 розділу XXI "Прикінцеві та перехідні положення" Митного кодексу України щодо компенсації інвестицій через податки (реєстр. № 13414 від 25.06.2025), поданий народним депутатом України Кисилевським Д.Д. та іншими народними депутатами України (всього 51 н.д.).

Як зазначено у Пояснювальній записці, основною метою законопроекту є залучення масштабних інвестицій у виробництва з високою доданою вартістю, створення нових робочих місць та забезпечення відновлення економіки України шляхом запровадження дієвих інвестиційних стимулів у вигляді часткової компенсації капіталовкладень інвестора, що відповідатиме керівним принципам регіональної державної допомоги ЄС.

Проектом Закону пропонується звільнити суб'єктів, включених до Реєстру інвесторів, що реалізують інвестиційні проекти у сфері промисловості, від сплати ввізного мита при ввезенні (імпорту) обладнання за вказаними кодами товарів згідно з УКТ ЗЕД.

З цією метою пункт 4 розділу XXI "Прикінцеві та перехідні положення" Митного кодексу України доповнюється новим підпунктом 18, в якому передбачається:

1) тимчасове (до 1 січня 2036 року) звільнення від сплати ввізного мита при ввезенні на митну територію України та поміщенні в митний режим імпорту нового устаткування (обладнання) та комплектуючих виробів до нього, що ввозяться інвестором у сфері переробної промисловості виключно для власного використання при реалізації інвестиційного проекту у сфері переробної промисловості за умови, що відповідні товари виготовлені не раніше ніж за три роки до дати їх ввезення на митну територію України, не були у використанні та класифікуються за кодами згідно з УКТ ЗЕД, вказаними у цьому підпункті;

2) перелік та обсяги ввезення таких товарів визначаються у бізнес-плані, що подається одночасно із заявою про включення до Реєстру інвесторів у сфері переробної промисловості;

3) порядок ввезення та цільового використання зазначених товарів визначається Кабінетом Міністрів України;

4) звільнення від оподаткування ввізним митом надається в межах строку реалізації інвестиційного проекту у сфері переробної промисловості та невикористаного на момент митного оформлення товарів загального обсягу податкових та митних пільг, з урахуванням даних Реєстру інвесторів у сфері переробної промисловості, а також дати та часу внесення відповідних відомостей до такого реєстру;

5) звільнення від оподаткування ввізним митом, надане до моменту отримання митними органами відомостей про досягнення/перевищення загального обсягу податкових та митних пільг або про припинення надання таких пільг відповідно до Реєстру інвесторів у сфері переробної промисловості, не вважається порушенням митного та/або податкового законодавства і не тягне за собою виникнення обов'язку із сплати ввізного мита та/або пені.

Відшкодування таких сум ввізного мита здійснюється в порядку, передбаченому законодавством, та на них не поширюються норми цього Кодексу та Податкового кодексу України щодо погашення податкового боргу;

6) Центральний орган виконавчої влади, що реалізує державну митну політику, та центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну інвестиційну політику, здійснюють автоматичний обмін інформацією, що міститься/має міститися в Реєстрі інвесторів у сфері переробної промисловості, в тому числі щодо наданого інвестору у сфері переробної промисловості звільнення від сплати митних платежів при митному оформленні, в обсязі та порядку, визначених центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну фінансову політику, за погодженням з центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну інвестиційну політику;

7) звільнення від оподаткування ввізним митом не поширюються на товари, що мають походження з держави, що здійснює збройну агресію проти України, або ввозяться з території держави, що здійснює збройну агресію проти України, та/або з тимчасово окупованої території України, визначеної такою згідно із законом;

8) відчуження таких товарів раніше п'яти років з дати ввезення їх на митну територію України або дострокове виключення з Реєстру інвесторів у сфері переробної промисловості (крім випадків, якщо дострокове виключення з Реєстру інвесторів у сфері переробної промисловості, зумовлене виникненням форс-мажорних обставин (обставин непереборної сили) тягне за собою виникнення обов'язку зі сплати ввізного мита та пені у строки та порядку, визначені цим Кодексом.

При цьому встановлені статтею 102 Податкового кодексу України строки давності не застосовуються.

9) терміни "інвестор у сфері переробної промисловості", "інвестиційний проект у сфері переробної промисловості", "Реєстр інвесторів у сфері переробної промисловості" вживаються у значенні, наведеному в пункті 75 підрозділу 10 розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України».

Одночасно проектом Закону про внесення змін до розділу XX "Перехідні положення" Податкового кодексу України щодо компенсації інвестицій через податки (реєстр. № 13415) (далі – законопроект за реєстр. № 13415), який є взаємопов'язаним із вищевказаним проектом Закону (реєстр. № 13414), пропонується звільнити суб'єктів, включених до вищезазначеного Реєстру, від сплати ПДВ при ввезенні (імпорту) обладнання на строк до трьох років, податку на прибуток підприємств на строк до десяти років від моменту початку виробництва, а також земельного податку та орендну плату за землі державної та комунальної власності (повністю або частково) за рішенням органу місцевого самоврядування.

Головне науково-експертне управління Верховної Ради України у своєму експертному висновку (№ 16/03-2025/158460 від 09.07.2025 р.) зокрема, зазначило про таке.

В законопроекті передбачається, що «терміни «інвестор у сфері переробної промисловості», «інвестиційний проект у сфері переробної промисловості», «Реєстр інвесторів у сфері переробної промисловості» вживаються у значенні, наведеному в пункті 75 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Податкового кодексу України». Водночас у законопроекті за реєстр. № 13415, визначення вказаних термінів не передбачається.

У проекті вживається поняття «бізнес-план», тоді як у положеннях ч. 3 ст. 2 Закону України «Про інвестиційну діяльність» зазначається, що інвестиційний проект, для реалізації якого може надаватися державна підтримка, повинен містити ряд документів, в переліку яких відсутній бізнес-план, натомість міститься план реалізації проекту, котрий включає: строк введення в дію основних фондів, кадрове забезпечення, організаційну структуру та управління проектом, розвиток інфраструктури, заходи з охорони навколишнього природного середовища, джерела фінансування проекту і виплат за зобов'язаннями суб'єкта інвестиційної діяльності, гарантії та схему повернення інвестицій, якщо таке повернення передбачено проектом.

Потребує належного обґрунтування внесена пропозиція стосовно пропонованого терміну дії звільнення від оподаткування ввізним митом відповідних товарів.

Надані у супровідних документах до проекту обґрунтування очікуваних соціально-економічних, правових та інших наслідків застосування закону після його прийняття, фінансово-економічне обґрунтування потребують належної актуалізації, оскільки аналіз та на його основі прогнозування здійснювались на базі даних 2021 року та, відповідно, не враховують поточну мінливу ситуацію, викликану військовими діями на території України.

Відповідно до вимог законодавчої техніки законопроект про внесення змін до законодавчих актів не може містити перехідних положень.

Міністерство економіки, довкілля та сільського господарства України у своєму експертному висновку (вих. № 3901-02/50746-01 від 29.07.2025 р.) зазначило, що законопроект підтримується із врахуванням застережень, які надані Міністерством до законопроекту за реєстр. № 13415, в частині того, що законопроект за реєстр. № 13415 та Закон України від 17.12.2020 № 1116-IX «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» частково регулюють одну й ту саму сферу правовідносин і мають схожий механізм надання пільг інвесторам.

При цьому, законопроект за реєстр. № 13415 потребує доопрацювання з огляду на те, що особливий правовий режим інвестиційної діяльності у сфері переробної промисловості має визначатись окремим законом або шляхом внесення змін до Закону України від 17.12.2020 № 1116-IX «Про державну підтримку інвестиційних проектів із значними інвестиціями в Україні» разом із прийняттям відповідних змін до Митного та Податкового кодексів України.

Міністерство фінансів України у своєму експертному висновку до законопроекту зазначило, про таке:

1. відповідно до Меморандуму про економічну та фінансову політику, укладеного між Україною та Міжнародним валютним фондом, Україна зобов'язалася утримуватися від заходів податкової політики та адміністрування, що можуть негативно вплинути на базу податкових надходжень, і утримуватиметься від включення нових категорій платників податків до існуючих пільгових режимів;

2. у законопроекті зазначено велику кількість кодів товарних позицій, підпозицій та підкатегорій згідно з УКТЗЕД, на які відповідно до Митного тарифу України вже діють нульові пільгові ставки ввізного мита, на інші товари діють ставки ввізного мита в розмірі не більшому ніж 10%. При цьому зауважимо, що рівень оподаткування імпортованих товарів має бути економічно обґрунтованим, зокрема залежно від можливостей вітчизняного виробництва, доцільності встановлення стимулів для його розвитку, експортного потенціалу тощо. Тому будь-яке рішення щодо звільнення від оподаткування ввізним митом ввезених на митну територію України іноземних товарів необхідно приймати за результатами оцінки впливу такого рішення на розвиток вітчизняних галузей промисловості, зокрема щодо можливостей виробництва окремих товарів на території України. Проведення такої оцінки відповідно до Положення про Міністерство економіки України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 20.08.2014 № 459, належить до повноважень Мінекономіки, яке згідно з покладеними на нього завданнями, зокрема, проводить аналіз стану та тенденцій розвитку секторів і галузей економіки, забезпечує реалізацію єдиної митно-тарифної політики, готує пропозиції щодо вдосконалення нормативно-правової бази з питань митно-тарифного регулювання.

В ході обговорення законопроекту, народні депутати-члени Комітету підтримали необхідність внесення змін, запропонованих проектом Закону про внесення змін до пункту 4 розділу XXI "Прикінцеві та перехідні положення" Митного кодексу України щодо компенсації інвестицій через податки (реєстр. № 13414 від 25.06.2025 р.).

З огляду на вищезазначене, за наслідками розгляду та обговорення законопроекту, керуючись положеннями статей 108, 114 Закону України «Про Регламент Верховної Ради України», Комітет Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики **вирішив:**

1. Рекомендувати Верховній Раді України:

проект Закону про внесення змін до пункту 4 розділу XXI "Прикінцеві та перехідні положення" Митного кодексу України щодо компенсації інвестицій через податки, поданий народним депутатом України Кисилевським Д.Д. та іншими народними депутатами України (всього 51 н.д.), (реєстр. № 13414 від 25.06.2025 р.) **включити до порядку** денного тринадцятої сесії Верховної Ради України дев'ятого скликання;

за наслідками розгляду у першому читанні, проект Закону про внесення змін до пункту 4 розділу XXI "Прикінцеві та перехідні положення" Митного кодексу України щодо компенсації інвестицій через податки, поданий народним депутатом України Кисилевським Д.Д. та іншими народними депутатами України (всього 51 н.д.), (реєстр. № 13414 від 25.06.2025 р.) **прийняти за основу** з дорученням Комітету доопрацювати зазначений законопроект з урахуванням пропозицій і поправок суб'єктів права законодавчої ініціативи, а також з урахуванням пропозицій, висловлених у цьому висновку Комітету відповідно до частини першої статті 116 Регламенту Верховної Ради України та внести його на розгляд Верховної Ради України у другому читанні.

2. Співдоповідачем від Комітету під час розгляду законопроекту на пленарному засіданні Верховної Ради України визначити **Сову О.Г.** – Голову підкомітету з питань митної справи.

Голова Комітету

Д.О. Гетманцев

